

Izdatki za socialno zaščito

Ekonomsko ogledalo

UMAR

številka 4/2004

str. 19

Država	Izdatki za socialno zaščito						Na prebivalca v PKM, EU15 = 100	
	Delež v BDP ¹ , v %						1996	2001
Slovenija ²	24.4	24.8	24.9	25.0	25.2	25.5	60	63
EU 15	28.4	28.0	27.6	27.5	27.3	27.5	100	100
Avstrija	29.8	28.8	28.4	28.8	28.7	28.4	114	117
Belgija	28.6	27.9	27.6	27.4	26.7	27.5	112	108
Danska	31.4	30.4	30.2	29.8	28.8	29.5	134	122
Finska	31.6	29.3	27.3	26.7	25.2	25.8	108	88
Francija	31.0	30.8	30.5	30.2	29.7	30.0	110	113
Grčija	22.9	23.3	24.2	25.5	26.4	27.2	54	62
Irska	17.8	16.7	15.5	14.8	14.1	14.6	75	60
Italija	24.8	25.5	25.0	25.3	25.2	25.6	91	97
Luksemburg	24.1	22.6	21.7	21.8	21.0	21.2	144	165
Nemčija	29.9	29.5	29.3	29.6	29.5	29.8	113	114
Nizozemska	30.1	29.4	28.4	28.0	27.4	27.6	115	115
Portugalska	21.2	21.4	22.1	22.6	22.7	23.9	52	57
Španija	21.9	21.2	20.6	20.2	20.1	20.1	61	60
Švedska	33.9	33.8	33.4	32.9	32.3	31.3	125	110
V. Britanija	28.0	27.5	26.9	26.5	26.8	27.2	99	97
Slovaška	20.0	20.1	20.4	20.4	20.0	19.1	34	31

Virji podatkov: SURS; preračuni UMAR; Vir za države EU: European social statistics – Social protection, Expenditure and recipients 1991–2000, European Commission, Luxembourg, 2003. Opombe: ¹Po revidiranih podatkih za obdobje 1995–2003, 23. april 2004. ²zaradi pomanjkljivih podatkov o nastanitvah, le-ti niso zajeti. PKM – pariteta kupne moči.

Objavljeni podatki o izdatkih za socialno zaščito terjajo dvoje uvodnih pojasnil. Izraz socialna varnost je nadomestil izraz socialna zaščita, ki ga z letošnjim letom SURS uporablja za celoto programov, ki jih obravnavajo po metodologiji ESSPROS. Objavljeni podatki so tako primerljivi s podatki o izdatkih za socialno varnost, saj so bili izračunani po isti metodologiji (gl. EO 8-9/2002:23). Prikazani deleži sredstev v BDP, namenjeni za celoto in posamezna področja socialne zaščite, so preračunani na osnovi zadnje revizije BDP za obdobje 1995–2003. Tako so zaradi višjega BDP deleži sredstev namenjeni za socialno zaščito ustrezno nižji.

Slovenija je leta 2001 za socialno zaščito namenjala 25.5% BDP, kar je dve odstotni točki manj kot v povprečju države EU-15. Nadpovprečne deleže v BDP imajo Švedska (31.3%), Francija (30%), Nemčija (29.8%), Danska (29.5%), Avstrija (28.4%) in Nizozemska (27.6%). Slovenija se uvršča zelo blizu Italiji, manj pa za socialno zaščito namenja Portugalska, Luksemburg, Španija in Irska, ki ima še vedno najnižji delež (14.6%). Realne razlike med članicami so najbolj opazne pri izdatkih za socialno zaščito na prebivalca po pariteti kupne moči, kjer najbolj izstopajo Luksemburg (165% povprečja EU-15), Danska (122% povprečja) in Avstrija (117% povprečja). V letu 2001 so se sredstva, ki jih petnajsterica namenja za socialno zaščito, povečala, medtem ko so v obdobju 1996–2000 v večini držav upadala. V Sloveniji se tudi po novih preračunih sredstva za te namene v celem obdobju rahlo povečujejo in v letu 2001 presegajo sredstva (v % BDP), ki jih za socialno zaščito namenja nekatere nove članice EU, za katere imamo podatke (Madžarska 19.9%, Slovaška 19.1%, Malta 18.3%).

Gledano po **področjih socialne zaščite** v Sloveniji (gl. graf) tako kot v EU, namenjamo največ sredstev za področje starosti ter boleznin in zdravstvenega varstva. To so ob enem področja, na katerih se najbolj odražajo procesi povezani s staranjem in ob enem tudi morebitne strukturne reforme ustreznih sistemov. Sredstva (v % od BDP) namenjena za starost ter bolezen in zdravstveno varstvo so se v letih 1996 in 2000 povečala v tretjini držav EU-15; v vseh ostalih se zmanjšujejo, kar je verjetno rezultat ustreznih politik in tudi notranjih prestrukturiranj. V Sloveniji ostajajo sredstva za opisani področji na isti ravni. V povprečju petnajsterice je v letih 1996 in 2000 ostal enak delež za starost, za bolezen in zdravstveno varstvo pa se je nekoliko znižal.

Po podatkih za leto 2000 v Sloveniji namenjamo več sredstev kot v povprečju v petnajsterici, za tri področja socialne zaščite: a) družina in otroci 2.3% BDP (EU-15 2.1% BDP); b) bolezen in zdravstveno varstvo 7.5% BDP (EU-15 7.2%); c) invalidnost 2.2% BDP (EU-15 2.1%). Za ostala področja namenjamo manj.

Graf: Izdatki za socialno zaščito po področjih, v % od BDP, Slovenija, 1996, 2000

